

93. KÁROLYI MIHÁLY LORD STANSGATE-HEZ

(Párizs, 1947. december)

Dear Lord Stansgate,

I apologize for answering your letter of November 19th¹ only now. My intention was to spend Christmas and New Year in Budapest, but the political situation in this country demands that I should stay at my post. So as you see I can not have direct conversation with politicians in Hungary. Nevertheless, I will go for a short visit to Bern, where I will see Oltványi, whom you know from Cairo, being the deputy chairman of the Hungarian Parliamentary Group.² He is the man, in my opinion, who would be specially apt to pick out the best M.P.-s to send to the coming conference. As I told you, I think the most important is, that at least one of the delegates of each country should be a man of outstanding personality and distinction regardless which party he belongs to.

As to your other preoccupation, keeping together and enlarging the Union, I am afraid that for the time being I can not do very much in that purpose. But I will try to persuade Mr. Bogomolov, the Soviet Ambassador here, how important it would be that Russia should join in. The situation being so tense as it is, I [am] afraid that for such kind of a suggestion [does not] look very encouraging.³

On my way to Bern I will try to see Monsieur Boissier and talk matters over with him. I myself feel very keen about the importance of the Interparliamentary Conferences as I do believe that, if as I suggested, the best M.P.-s would represent their countries, it could contribute a great deal to maintaining the peace. For that reason the collaboration with Soviet Russia would be of greatest importance.

As I suppose you will not come to Paris before the New Year and so I will not have the pleasure to see you soon at our Legation, do let me wish you and to all your family a very happy Christmas. Will you mention me also to your son,⁴ whose juvenile enthusiasm appealed to [me very] much.⁵

Believe me yours very sincerely

MOI. XIX kgy 29. doboz 8. dosszié (IPU) (fogalmazvány)

*

Kedves Lord Stansgate,

Elnézést kérek, hogy csak most válaszolok november 19-i levelére.¹ Az volt a szándékom, hogy Budapesten töltöm a karácsonyt és az újévet, de az itteni politikai helyzet megkívánta, hogy posztomon maradjak. Így, mint láthatja, nem folytathattam közvetlen megbeszélést magyarországi politikusokkal. Mindenesetre rövid látogatást teszek Bernben, ahol találkozni fogok Oltványival, akit ismer Kairóból, mint a magyar parlamenti csoport² elnökhelyettesét. Szerintem ő lenne különösen alkalmas kiválasztani a legjobb képviselőket, akiket a következő konferenciára küldhetnének. Mint már közöltem, azt hiszem a legfontosabb, hogy minden ország delegációjában egyvalaki, akinek kiemelkedő személyisége és rangja van, függetlenül attól, melyik párthoz tartozik.

Ami a maga másik szándékát illeti, az Unió összefogását és kibővítését, félek, hogy jelenleg nem sokat tehetek ennek érdekében. De megpróbálom meggyőzni Mr. Bogomolovot, az itteni szovjet nagykövetet, milyen fontos lenne Oroszország csatlakozása. Amilyen feszült a mostani helyzet, attól félek, egy ilyen javaslat sorsa nem túl reményteljes³.

Berni utamon megpróbálok találkozni Boissier úrral és átbeszélni vele a dolgokat. Én magam nagyon átérzem az interparlamentáris konferenciák fontosságát, és azt hi-

szem, hogyha, mint javasoltam, a legjobb képviselők vennének részt és reprezentálnák hazájukat, az nagyban hozzájárulhatna a béke megőrzéséhez. Ezért lenne nagyon fontos az együttműködés Szovjet-Oroszországgal.

Feltételezem, hogy újév előtt nem jön már Párizsba, és így nem részesülhetek abban az örömben, hogy követségünkön fogadhattam, ezért hadd kívánjak magának és egész családjának nagyon boldog karácsonyt. Kérem üdvözölje nevében fiát is,⁴ akinek ifjú lelkesedése nagyon tetszett nekem.⁵

¹ I. a Függelék II. 80. sz. levelét.

² Értsd: az Interparlamentáris Unió magyar csoportja.

³ Ebben a mondatban sok a javítás és végül is befejezetlen. Zárójeles beszúrásainkat a kihúzott, de nem pótoltszavakból vettük.

⁴ Tony Benn.

⁵ A zárójeles javítás mint az előző esetben. Segített a szövegírásban, hogy Károlyi első fogalmazványa, ceruzás kézírással, lord Stansgate levele szélein olvasható.

94. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947)

Bizalmas feljegyzés.

Érdekes folyamatról szereztem tudomást. Kialakulóban van egy franciaországi amerikai emigráció. Egyre-másra érkeznek az Egyesült Államokból olyanok, akiket vagy már kiebudáltak a trumani adminisztrációból, vagy pedig maguk hagyták azt ott, mert elviselhetetlen volt számukra az ottani légkör. Ezen kívül amerikai írók, művészek, újságírók és egyéb szabadfoglalkozásúak telepednek le végleg Párizsban. Ezek hamarosan kapcsolatot találtak a háború után ittmaradt, leszerelt fiatal katonákkal, akik a leszerelés után 4 éven keresztül nekik járó havi 90 dolláros tanulmányi segélyből élnek és a Sorbonne-on tanulnak. A volt állami hivatalnokok közül a legtöbben megtakarított pénzükből élnek, de sokan el is helyezkednek. Így pl. egyik menedékük az UNESCO, amelyre a hivatalos amerikai körök nem jó szemmel néznek. Huxley professzor vezetése túlságosan liberális a számukra. Nemrégiben állást kapott az UNESCO-nál Truman elnöki titkárságának egy volt tagja is. Az utóbbi szerint nemcsak a szélső baloldallal rokonszenvezők, de a volt rooseveltiánusok számára sem terem többé fű odaát. A telefonokat lehallgatják, mindenkit figyelnek stb. Az Amerika Ellenés Tevékenységet Vizsgáló Bizottság teljes gőzzel dolgozik.

Szinte napról napra nő ennek a furcsa amerikai emigrációnak a táborja. Egy David Schönbrunn nevű újságíró, Wallace „New Republic”-jának párizsi tudósítója (aki egyelőre még a Columbia Broadcasting Company-nek is dolgozik), már alakított egy kisebb csoportot. Ezenkívül behatoltak az „American Chapter” nevű párizsi amerikai egyesületbe, ahol a jobb- és baloldal között véres viták dúlnak. Tevékenységük kezd kellemetlen lenni az amerikai kormányzatnak. Biztos tudomásom szerint a múlt héten 50 amerikai G men (titkos rendőr) szállt partra Le Havre-ban, hogy az itt élő amerikaiak tevékenységét figyelje és róluk kartotékokat készítsen.

Igyekezni fogok ezekkel az elemekkel érintkezést keresni, hogy bővebbet is megtudjak róluk. Indirect módon.